



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

6 De non reseruatis Extrauagantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

vsuras, esset contraria huic canonis, quia impediret repetitionem vsurarum, quod hic prohibitum est, quacunque fraude, vel quocunque colore fiat.

Decima sumitur ex Clementi. de Sentent. excomm. ubi excommunicantur religiosi, qui non seruant generale interdictum, vel cessationem a diuinis. Sed hæc tractanda est in materia de interdicto, quia ibi facilius intelligitur.

*Contra religiosos transgressores dispositio-
nem cap. vnic. de excessibus
Prælat. in 6.*

Decima sumitur ex Clementi. Cupientes, de Pœnis, & est multiplex ferturque in aliquos religiosos propter multas actiones. Prima est de nouo recipere domos, vel loca quacunque ad habitandum, vel recepta hucusque mutare, vel ea transferre in alios cuiusvis alienationis titulo absque speciali Sedis Apostolicæ licentia. Fuit autem hæc prohibitio facta in c. vnic. de excessibus Prælat. in 6. & excommunicatio hæc lata est contra transgressores illius capit. & ideo huius censuræ expositio ex illius cap. intelligentia pendet. Est ergo aduertendum, ibi non esse sermonem de omnibus religiosiis, sed de mendicantibus, non quidem eo modo quo in cap. 1. de Religiosis domibus in 6. nam ibi excipiuntur quatuor religiones mendicantes principales, Prædicatorum, Minorum, Heremitarum S. Augustini, & Carmelitarum: hic vero he omnes comprehenduntur partim expresse & specifice, partim sub generali clausula, & ideo excommunicatio hic lata diuersa est ab illa quam exposuimus.

Secundo est aduertendum, licet ex vi huius iuris communis Mendicantes non possent noua loca, seu domus suscipere sine licentia speciali Summi Pontificis: tamen per priuilegia post hoc ius concessa posse id facere. Refert autem Nauarrus num. 144. lulum 2. hoc priuilegium concessisse Minimis, prout habetur in Supplemento fol. 8. concess. 27. eoque frui Minores, vt habetur in suo Compendio tit. adificare, fol. 39. & 40. & consequenter reliqui habentes cum illis communicationem. Et alie religiones habent etiam in hoc specialia priuilegia, de quibus alias. Eo vel maxime, quod iuxta communem interpretationem, circa monasteria post hanc Clementinam constructa per priuilegia, vel specialem facultatem Summi Pontificis, non habent locum adfigendo actiones hic prohibita: circa has domos, scilicet, vt ne transferri, nec alienari possint, quia illud solum fuit statutum de omnibus constructis vsque ad tempus Clementis 5. vel forte Bonifacii 8. qui fuit autor illius cap. vnic. de excessibus Prælat. & decem annis antecessit Clementem. Et patet ex verbo illo, *Seu hactenus recepta mutare, vel ea, &c.* cum enim ipse prohiberet ne in posterum reciperentur, de mutatione circa postea recepta, nihil disposuit: quod adnotauit Glossa in dict. ca. vnic. quam Nauarrus sequitur referens.

Tertio observandum est, ex vi illius iuris communis non esse prohibitum Mendicantibus antiquas domos vel Ecclesias, quas tunc habebant, rescindere, regidificare, vel augere, quia illud non est nouas domos vel loca acquirere, quod ibi tantum prohibitum est; & prohibitio stricte accipienda est. Ita Angelus, & Syluester. casu 44. Item non prohibentur acquirere in alio oppido domum recreationis, vel hospitij annexam antiquo monasterio: quod notauit Glossa, & Caietanus c. 56. Et fundatur satis in illo verbo, *Ad habitandum, &c.* Denique quantum ad prohibitionem transferendi, vel alienandi illa antiqua loca, hoc ius fere derogatum est per priuilegium Leonis X. quod refert Nauarr. ex Supplemento concess. 277. fol. 92. Concessit enim Prouincialis F. Suarez. tom. 5.

bus Minorum, vt ex causa necessaria possent transferre Ecclesias, & monasteria ab vno loco in alium; & conuerrere priora loca in alios vsus, prout vtilius visum fuerit, obseruantes tamen, vt iuxta antiquos canones materia Ecclesiæ translata ad alteram ædificandam applicetur.

Altera actio prohibita sub eadem censura est, ne religiosi aliqua proferre præsumant in sermonibus suis, vel alibi, quibus audientes retrahant à solutione decimarum Ecclesiis debitaram. In qua in primis est aduertendum, generaliore esse quam præcedentem, quia non arctatur ad Mendicantes, sed ad religiosos quoscumque extenditur, vt bene notat Glossa, & patet. Tum quia mutato sermone de religiosi absolute loquitur textus: tum etiam quia a nullo post, simile prosequens præceptum, dicit, *Religiosi omnibus instigamus, &c.* Quam partem infra in materia de suspensione declarabimus propter suspensionem, quæ in illa fertur. Comprehendit ergo hæc excommunicatio omnes religiosos, & ad eos limitatur. Vnde prædicatores, vel clerici seculares illam non incurrunt, & multo minus laici.

Secundo est ponderanda in hoc textu illa particula, *Ne audientes à solutione decimarum E. d. suis debitaram retrahant in sermonibus suis, vel alibi proferre præsumant.* Nam colligitur primo, non satis esse proferre verba, quibus alij retrahantur, & c. nisi ea intentione proferantur, illam enim vim habet particula, *vt requiritur ergo inductio formalis; & non sufficit (vt sic dicam) materialis, & veluti casualis præter hoc requiritur præsumptio, vt saepe explicatum est.* Secundo colligitur, requiri vt materia huius delicti sint decimæ debite Ecclesiis: nam, si quis ex ignorantia, vel ex pietate vellet soluere, quas non debet, illud retrahere non sufficeret ad hanc censuram incurrendam, vt patet ex illo verbo, *Debitas.* Quia vero ibi additur, *Ecclesiis*, dubitari potest, de his quæ debentur personis aliis. Nam Doctores significant non sufficere. Caiet. ca. 65. & Nauarr. nu. 145. & sentit Syluester numer. 88. Sed nulla ratione possum eis assentiri, quia Decimæ proprie sunt pte, omnes debentur Ecclesiæ per se primo: quod vero per Ecclesiæ Pastores iam sint applicatæ particularibus personis, non excludit, quin debeantur Ecclesiæ. Item quæri potest, an requiratur debitum iustitiæ, vel sufficiat ex religione, seu ex voto. Respondeo, esse sermonem de debito iustitiæ: vnde votum non sufficit, nisi iam propter consuetudinem, vel aliam similem causam proprium ius iustitiæ Ecclesiæ contulerit. Tertio, colligit Nauarrus necessarium esse vt hæc inductio sit immediate ad ipsos debitores audientes, quia hoc dicunt ipsa verba. Vltimo colligo excommunicationem hanc incurrere, etiam si non sequatur effectus, id est, quamuis alij non persuadeantur, seu retrahantur, quia excommunicatio fertur pro ipsa suasionem tantum.

Tertia causa alterius excommunicationis ibidem lata est violatio cuiusdam suspensionis, quam declarabimus infra in materia de suspensione sect.

E

SECTIO VI.

*Quæ excommunicationes non referuatae habeantur
in libris Extraneag. iuris
communis.*

Rima sumitur ex Extraneag. ult. de i Sentent. excomm. ubi supponitur, gra-

uiter eos errare, qui dixerint Papam tunc ac eligite electum priusquam coronetur, non tunc est vere debere se intrinsece in provisionibus, & c. alius gratias facien-
dis; nec solum iterum Episcopum simpliciter, sed electum Episcopum

36
Secunda actio
fit in eodem
text. prohibita.

17
Corollar. 2.

Corollar. 2.

Dubium.

Deciditur.

Quæstio.

Responsio.

Corol. 3.

Corol. 4.

18

Tertia actio
prohibita.

scopum scribere, nec etiam vii bulla, in qua nomen exprimitur ipse. Ratio huius suppositionis est differentia inter Summum Pontificem, & alios Episcopos: alij enim non per electionem, vel presentationem, sed per concessionem, quod alias dicitur, per fiat. Papae, sunt Episcopi. Summus vero Pontifex fit ab ipso Christo, & ab ipso habet immediate supremam iurisdictionem in universam Ecclesiam: statim ac ab hominibus electus est: & ideo non est tantum Episcopus electus, sed simpliciter iam factus Episcopus, ut traditur in c. In nomine Domini, 23. d. & ex tunc potest omnes actus iurisdictionis valide, & recte exercere. Coronatio autem solum ad solennitatem quandam, & quasi publicationem susceptae dignitatis conferri videtur.

Hoc ergo supposito, excommunicantur in illa Extravagante, omnes, qui occasione contrarii erroris ausi fuerint impugnare aliquas litteras Apostolicas super negotiis quibuscunque concessas, quae ante coronationem Pontificis emanarunt. Vbi primum est notandum statuius perpetuum: nam licet Clemens 5. videatur solum loqui de se, & suis litteris in illis verbis, aliquas litteras nostras, quae à nobis ante donationem nostrae insignis emanarunt, & licet videatur loqui de praeterito, & consequenter non extendi ad litteras, quae in futurum emanabunt ab aliis Pontificibus electis, & nondum coronatis: nihilominus omnes autores intelligunt non loqui tantum de persona, sed de Sede sua, & illud praeteritum non esse positum respectu temporis, in quo facta fuit illa lex, sed respectu ad illud tempus in quo talis impugnatio fit eo praetextu: nam semper fit ob litteras, quae iam emanarunt ante coronationem. Ratio enim huius constitutionis eadem semper durat, & ideo etiam ipsa constitutio perpetua est. Deinde, expendenda est illa particula, occasione huiusmodi, nam qui impugnauerit illas litteras occasione aliunde sumpta, non incurrit hanc censuram, quia per ipsam legem limitatur ad hunc modum delinquendi. Qui ergo resisterit litteris causans electionem non fuisse rite factam, vel quid simile, etiam si contingat in hoc gravius peccare, non incurrit hanc censuram, quia non sufficit gravius delictum ad censuram incurendam, si non sit illud nec pro quo imponitur. Et in hoc fundari potest quod Nauarr. ait numer. 147. non incurrit hanc censuram, qui litteris resistit, eo quod Papa à quo manant, ob iustum timorem fuit electus, quod colligit ex dicto cap. In nomine Domini. Vt hoc enim verum sit, non est necesse quod in re verum sit talem electionem ex meritis factam, irritam esse, quia neque hoc dicitur in dict. ca. neque est ita generaliter certum, quin oporteat distinguere de gradu & modo timoris, &c. quod nunc nobis necessarium non est. Satis ergo fuerit, quod illa impugnatio non sit occasione in illo textu praescripta, sed alia longe diuersa, quae opponi possit etiam contra litteras post coronationem emanantes.

Secunda sumitur ex Extravag. vnica de rebus Ecclesiae non alienandis, ubi Paulus 2. excommunicat omnes Ecclesiastica bona alienantes contra illam prohibitionem. Nauarrus autem nu. 149. cum Syluest. verb. Alienatio, qu. 3. & Caietano num. 55. & aliis censet, vel nullibi, vel paucis in locis esse visu receptam, & maxime quantum ad penas, ideoque non oportet in eius declaratione immutari quantum ad hanc excommunicationem spectat; sed solum consulendam esse consuetudinem, seruandam in hac parte, potuit enim contra hanc legem praualere.

Tertia sumitur ex Extravag. vnica de Consuetudine, ferturque contra impediens legatos Summi Pontificis ab executione sui muneris, vel non recipientes illos. Hae tamen in Bulla Coenae Domini continetur.

Quarta habetur in Extravag. Sancta Romana, Ioannis 22. ferturque in eos, qui profitentur (aut de

nono sumendo illam, vel perseverando in ea) fidem religionem Fratricellorum, seu Bizochorum, seu Beguinorum, & extenditur etiam ad Episcopos, & Praelatos, qui hos admittunt sine speciali facultate, & approbatione Summi Pontificis. Sed haec nihil iam utilitatis habet, quia isti falsi religiosi nullibi extant, & ultra illos non extenditur, seu extra ritum, & modum vitae illorum. Vnde, qui alium habitum assumerent, aut aliud genus vitae instituerent sine approbatione, licet alias peccarent & temere agerent, non incurrerent hanc censuram, ut recte notavit Caietanus, cap. 5. An vero incurrant aliam, tractauimus supra sect. 4. circa c. 1. de Relig. domib. in 6.

SECTION VII.

Quenam excommunicationes non reservatae extra corpus iuris habeantur.

A Gimus, ut supra dixi de generatibus excommunicationibus pertinentibus ad vniuersalem Ecclesiam, atque adeo à Summo Pontifice, vel Concilio generali latis: nam alie particulares, seu episcopales, variae sunt, & sub scientiam non cadunt. Prima ergo ex his excommunicationibus affertur potest ex Concilio Lateranensi, sub Leone X. sess. 10. in decreto 3. eiusdem Leonis, ubi excommunicatur omnes, qui librum, vel scripturam imprimunt, vel imprimere faciunt absque approbatione, ibi praescripta. Veruntamen censura huius Concilij, ut Caietan. & Nauarr. adnotant, non sunt visu receptae. Id autem quod eo loco statuitur, innouatum fere est in Concilio Tridentino sess. 4. quamvis ibi non de omnibus libris, sed cum hac limitatione, de rebus sacris, & non exigit Inquisitoris approbationem, sed Ordinarij tantum: & praeterea mandat, ut sine nomine auctoris non imprimatur: quod si auctores regulares fuerint, ultra examinationem, & approbationem huiusmodi, licentiam quoque à suis superioribus obtinere praecipuntur, recognitis per eos libris iuxta formam suarum ordinationum. Et infra addit, hanc approbationem in sacris dandam esse, & in fronte libri authentice ponendam. Sed ex his omnibus solum nomen auctoris, examinationem, & approbationem Ordinarij videtur sub dicta censura exigere. In aliquibus autem Regnis, ut Castellae, & vteretur, etiam Galliae, vltus obtinuit, ut libri per Conc. Regium examinentur, & probentur: quod fortasse Pontificibus annuentibus factum est, vel certe ipsi Ordinarij videntes, & tacentes, talem approbationem, ut sufficientem admittere videntur. Praeter haec vero consulendus est Index Romanus praesertim editus à S. D. N. Clemene, ut in huiusmodi librorum impressione ea seruentur, quae ibi statuuntur, & ordinantur.

Est autem circa hanc excommunicationem & Tridentini aduertendum, quatuor genera actionum seu personarum comprehendere, scilicet, impressores, qui huiusmodi libros imprimunt sine his requisitis, auctores, vel quolibet alios, qui imprimere hos faciunt: & hi duo tantum habentur in Lateran. Trident. vero addit, vendentes, & hos libros apud se retinentes: vnde haec duo vltima solum locum habent circa libros de rebus sacris. Ad legentes vero huiusmodi libros aliter impressos non extenditur haec excommunicatio: ut si quis huiusmodi librum legat non eum apud se retinendo, sed apud alium inuentum, non incurrit hanc censuram, incurreret tamen aliam latam à Summo Pontifice, vel Inquisitoribus in Indice librorum, vel in Bulla Coenae, si talis liber doctrinam damnatam, vel suspectam contineat, vel sit auctoris damnati ob haeresim, vel suspensionem eius.

Additur denique in Conc. Trident. haec excommunicatione ligari eos, qui manu scriptos libros communicant, vel eunt, nisi antea examinati, probatique

Excom. contra impug-
nantes lit-
teras à Papa
non corona-
to concessas.
Primum
notandum.

Qua occasi-
one debeant
impugnari
hae litterae
ad hanc cen-
suram incur-
rendam.

Nauarr.

Excom. Ex-
trau. vni.
de Rebus
Ecc. non est
visu recepta.
Nauarr.
Syluest.
Caietan.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.

Excom. Ex-
trau. vni. de
Consuetud.
reservata in
Bulla Coenae.